

BOSNA I HERCEGOVINA

FIPA - Agencija za unapređenje stranih investicija u BiH
FIPA - Agencija za promidžbu inozemnih ulaganja u BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ФИПА - Агенција за унапређење страних инвестиција у БиХ
FIPA - Foreign Investment Promotion Agency of BiH

INVEST IN BOSNIA AND HERZEGOVINA - INVESTIRAJTE U BOSNU I HERCEGOVINU - ИНВЕСТИРАЈТЕ У БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ - INVESTIRAJTE U BOSNU I HERCEGOVINU

NACRT

**AGENCIJA ZA UNAPREĐENJE STRANIH INVESTICIJA U
BIH – FIPA**

**SREDNJOROČNI PLAN RADA
2022. – 2024.**

Sarajevo, septembar 2021. godine

SADRŽAJ

Poglavlje 1: Strateški okvir.....	2
Poglavlje 2: Vizija i misija institucija.....	3
Poglavlje 3: Učesnici i partneri.....	3
Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja.....	4
Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva.....	5
Poglavlje 6: Okvir za praćenje provođenja plana i evaluaciju rezultata.....	6
Prilog: Akcioni plan srednjoročnog plana rada institucije.....	9

1. STRATEŠKI OKVIR

Agencija za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu FIPA) je samostalna upravna organizacija Vijeća ministara BiH, koja je, u skladu sa članom 5. Zakona o Agenciji za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj, 56/04), nadležna za provođenje aktivnosti u cilju: vršenja promocije i unapređenja direktnih stranih ulaganja u skladu sa zakonom, odlukama i smjernicama Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, te kreiranja imidža o Bosni i Hercegovini kao modernoj državi, ozbiljnom, konkurentnom i sigurnom partneru za ulaganje kapitala.

Radi ostvarenja navedenih ciljeva FIPA:

- osigurava informacije potencijalnim investitorima o zakonodavstvu Bosne i Hercegovine;
- upućuje ulagače ka potencijalnim investicijskim projektima u entitetima, kantonima, regijama i pojedinim sektorima privrede;
- predstavlja prednosti i karakteristike koje se odnose na projekte, i to: zakonski, ekonomski i finansijski okvir, poreski sistem, industrijsko okruženje, te olakšice koje se daju investitorima na državnom, odnosno entitetskom ili nižem nivou;
- organizira i/ili učestvuje na seminarima, izložbama i konferencijama na kojima se promovira država;
- prati i analizira investicijsko okruženje na državnom i međunarodnom nivou;
- predlaže legislativu i zakonske mjere s ciljem unapređenja uslova ulaganja;
- učestvuje u pregovorima o međudržavnim, bilateralnim i multilateralnim investicijskim sporazumima;
- pokreće i održava suradnju sa istim ili sličnim agencijama drugih zemalja.

Prilikom obavljanja svojih zakonom definiranih aktivnosti, FIPA surađuje sa relevantnim institucijama na svim nivoima vlasti u BiH, kao i sa predstavnicima regionalnih i međunarodnih institucija. Poseban akcenat u radu FIPA-e je na suradnji i kontaktima sa potencijalnim investitorima, kojima se prezentiraju mogućnosti za ulaganje u BiH, te sa postojećim investitorima, sa kojima se pokušavaju identificirati prepreke u poslovanju, te predložiti mjere za poboljšanje poslovnog okruženja u BiH.

Prema Srednjoročnom planu rada FIPA-e za period 2022-2024. godina, aktivnosti FIPA-e treba da doprinesu ostvarenju strateškog cilja Makroekonomske stabilnosti, u okviru opšteg cilja Integrirani rast.

Dokumenti koji čine strateški okvir za izradu Srednjoročnog plana rada FIPA-e su:

- Zakon o Agenciji za unapređenje stranih investicija u BiH;
- Važeći zakoni u BiH (zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH, itd)
- Entitetske sektorske strategije;
- Strategija za reformu javne uprave (PAR);
- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU;
- Regionalni i međunarodni sporazumi;
- Usvojene regionalne strategije.

2. VIZIJA I MISIJA INSTITUCIJE

2.1. VIZIJA

Stvaranje prepoznatljive institucije koja u suradnji sa drugim nadležnim institucijama predstavlja značajnu kariku u generiranju stranih ulaganja i stvaranju boljeg poslovnog okruženja u Bosni i Hercegovini.

2.2. MISIJA

FIPA u suradnji sa ostalim nadležnim institucijama promovira investicijske projekte i potencijale BiH i doprinosi stvaranju boljeg poslovnog okruženja koje će privući nove i zadržati postojeće strane ulagače, a u svrhu ekonomskog rasta i razvoja.

3. UČESNICI I PARTNERI

Djelujući u okviru svojih zakonom definisanih nadležnosti, FIPA surađuje sa velikim brojem institucija u BiH, na svim nivoima vlasti, a sa ciljem povećanja priliva direktnih stranih ulaganja u BiH. Prema Srednjoročnom planu rada Vijeća ministara BiH 2022-2024. godina, FIPA i Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, kroz konsolidirani srednjoročni cilj, imaju veoma blisku suradnju i ulažu zajedničke napore da bi se povećao priliv direktnih stranih ulaganja u BiH. FIPA surađuje i sa Ministarstvom vanjskih poslova BiH, prije svega kako bi se kroz DKP mrežu BiH u svijetu ostvarili kontakti sa potencijalnim investitorima, privrednim komorama i bh dijasporom zainteresiranom za ulaganje u BiH. Kroz suradnju sa Vanjskotrgovinskom komorom BiH, FIPA uspješno organizuje sastanke sa stranim delegacijama u BiH i inostranstvu, putem kojih investitore upoznaje sa mogućnostima ulaganja u BiH.

Pored navedenih, FIPA surađuje sa institucijama na svim nivoima vlasti u BiH uključujući i Brčko distrikt, nadležna entitetska ministarstva, kantone, općine, privredna udruženja i asocijacije i privrednike. Cilj ove suradnje je prikupljanje investicijskih projekata, ali i informacija o investicijskim lokacijama tj. raspoloživim poslovnim objektima, poslovnim zonama u BiH, u svrhu njihove promocije stranim investitorima.

Poseban segment suradnje predstavlja Suradnička mreža institucija svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini (državni, entiteski, kantonalni i općinski nivo) koja je formirana 2013. godine, na čelu sa FIPA-om kao koordinacionom institucijom. Predstavnici suradničke mreže zajednički rade na pružanju podrške postojećim investitorima u BiH (Aftercare program) s ciljem njihovog motiviranja na dodatno ulaganje i kreiranje novih radnih mjesta.

Pored toga, FIPA ostvaruje dobru suradnju sa mnogobrojnim regionalnim i međunarodnim institucijama (Svjetska banka, RCC, USAID, UNDP, ambasade u BiH), prije svega kroz izgradnju kapaciteta BiH, promociju BiH potencijala u svijetu, te unapređenje poslovnog okruženja i bližu regionalnu suradnju na aktivnostima privlačenja stranih investitora.

4. OSNOVNA PROGRAMSKA OPREDLJENJA

Srednjoročni cilj Agencije za unapređenje stranih investicija u BiH – FIPA-e je konsolidiran sa srednjoročnim ciljem Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, prije svega jer je Ministarstvo zaduženo za kreiranje politike stranih ulaganja, pa se radi na postizanju zajedničkog cilja – povećanju stranih direktnih ulaganja u Bosni i Hercegovini.

Konsolidirani srednjoročni cilj FIPA i Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH glasi – Unapređenje vanjskotrgovinske politike i stranih ulaganja.

Specifični cilj Agencije je: Unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima

U Srednjoročnom planu 2022-2024, Agencija je identificirala jedan Program i to:

- Program 1 - Promocija i podrška direktnih stranih ulaganja u BiH

Agencija za unapređenje stranih investicija BiH (FIPA), prema Srednjoročnom planu rada institucije za period 2022-2024. godina, postavila je veoma ambiciozan plan promocije potencijala BiH potencijalnim investitorima, te istovremeno, kroz suradnju sa postojećim investitorima, planira uložiti dodatne napore na unapređenju poslovnog okruženja u BiH. Jedan od osnovnih zadataka FIPA-e je promocija BiH kao atraktivne zemlje za strane ulagače, te su aktivnosti Agencije usmjerene na ostvarivanje što više direktnih kontakata sa investitorima, kroz održavanje sastanaka sa potencijalnim investitorima i predstavnicima investitora, kao i odgovorima na upite. Pored toga, važno je i učešće FIPA-e na investicijskim događajima, sajmovima, konferencijama i okruglim stolovima u zemlji i inostranstvu. Kroz jačanje suradnje sa DKP mrežom BiH u svijetu, ali i sa stranim ambasadama i privrednim predstavništvima u BiH, cilj Agencije je što više iskoristiti mogućnosti ekonomske diplomatije i probuditi interes investitora za BiH. Investitorima se predstavljaju investicijski projekti kojima FIPA raspolaže, sa nastojanjem da se ostvari što veći broj realiziranih ulaganja (FIPA raspolaže bazom investicijskih projekta koji se redovno ažuriraju i koji se predstavljaju investitorima s ciljem da se ostvari što veći broj realizovanih projekta). Veoma bitna promotivna aktivnost FIPA-e je organiziranje posjeta investitora investicijskim lokacijama, kako bi se investitora direktno upoznao sa potencijalima koje BiH privreda nudi.

Također, u periodu 2022-2024., globalni lanci snadbijevanja su u prethodnom periodu zbog pandemije bili prekinuti, a glavni igrači, posebno sa tržišta EU, nastoje preusmjeriti proizvodnju bliže matičnim zemljama. Srednja i istočna Evropa, a time i Bosna i Hercegovina, je u dobrom položaju da iskoristi sve prednosti, te će većina FIPA aktivnosti u 2022. godini biti usmjerena na promovisanje investicijskih prilika za takve kompanije. Uprkos izvještaju Pol-Inowexa i PwC-a koji napominju da su preseljenja u regiju Centralne i Istočne Europe donekle zastala, prvenstveno zbog razvoja regije i povećanja troškova radne snage, regija bi i dalje mogla imati koristi od svoje bliskosti sa Zapadnom Europom kako „nearshoring“ postaje realni trend. Iako su troškovi radne snage značajan dio razloga zašto se kompanija može odlučiti za premještanje svog pogona ili proizvodne linije, drugi faktori poput zadržavanja proizvodnje bliže istraživanju i razvoju i potražnje na tržištu, također su važni. Upravo u tome leži potencijal Bosne i Hercegovine za privlačenje više ulaganja u odnosu na posljednje dvije godine.

Uvažavajući trenutne trendove i potrebe kompanija u procesu „near-shoring-a“, u toku 2022.-2024. godine aktivnosti FIPA-e će se fokusirati na metalo-prerađivački sektor i industriju auto-dijelova, zatim proizvodnju hrane i namještaja, te informacijsko-komunikacijski sektor i Business Process Outsourcing. Pored ovih sektora za koje smatramo da su najpotentniji za nova ulaganja u 2022. godini, pažnja će biti usmjerena i na sektor turizma, elektroničku industriju i logističke centre.

Za potrebe promocije poslovnog okruženja BiH u svijetu, u planu FIPA-e je unapređenje suradnje sa stranim medijima, kao i objavljivanje promotivnih članaka o BiH u eminentnim svjetskim časopisima. Promocija podrazumijeva i distribuciju promotivnih materijala Agencije, pripremljenih na osnovu izrade generalnih, sektorskih i komparativnih analiza priliva DSU, na što veći broj adresa, jer oni investitorima često predstavljaju prvu informaciju o investicijskim mogućnostima i potencijalima BiH.

FIPA je članica Svjetskog udruženja agencija za unapređenje stranih investicija (WAIPA), koja je bitan faktor u razmjeni iskustava i najboljih svjetskih praksi u procesu privlačenja stranih ulaganja, kao i u jačanju regionalne suradnje agencija za unapređenje stranih ulaganja i nadležnih institucija.

Kroz provođenje Aftercare programa postinvesticione podrške stranim investitorima u BiH, FIPA posebnu pažnju posvećuje postojećim investitorima, te kroz direktne kontakte sa njima identifikira prepreke za poslovanje u BiH i nastoji ih riješiti kroz koordinaciju sa relevantnim institucijama. U suradnji sa nadležnim institucijama na svim nivoima vlasti, FIPA nastoji otkloniti prepreke u poslovanju i Vijeću ministara BiH predlaže mjere za poboljšanje poslovnog okruženja u Bosni i Hercegovini. Također FIPA kordinira i rad Sradničke mreže, mrežu institucija različitih nivoa vlasti.

5. RESURSI I KAPACITETI POTREBNI ZA POSTIZANJE CILJEVA

Budžet Agencije za unapređenje stranih investicija u BiH – FIPA-e određen je u skladu s Dokumentom okvirnog budžeta institucija BiH (DOB) za period 2022 - 2024. godine. Planirani rashodi u periodu 2022 – 2024. godine u iznosu od **4.848.000** KM će u potpunosti biti finansirani iz budžeta.

Tabela Finansijski okvir FIPA-e za 2022 – 2024. godine (u KM):

Procijenjeni rashodi za 2022	Procijenjeni rashodi za 2023	Procijenjeni rashodi za 2024	Ukupno Rashodi 2022-2024.	Budžet 2022-2024.	Ukupno
1.686.000	1.579.000	1.583.000	4.848.000	4.848.000	4.848.000

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, na koji je Vijeće ministra BiH dalo suglasnost na 169. sjednici održanoj 21.12.2011. godine, utvrđena su 33 izvršioca. U 2021. godini budžetom su odobrena sredstva za bruto plate i naknade za 30 izvršilaca. Trenutni broj uposlenih je 27, a namjeravano je da se izvrši popuna upražnjenih radnih mjesta, a u cilju efikasnije realizacije planiranih aktivnosti Agencije.

6. OKVIR ZA PRAĆENJE PROVOĐENJA PLANA I EVALUACIJA REZULTATA

Agencija je za srednjoročni i specifični cilj identifikovala pokazatelje uspjeha, dok su za planirani program i projekte definirani pripadajući pokazatelji rezultata.

Pokazatelj uspjeha koji prati srednjoročni cilj je izražen sljedećim indikatorom –

Promocija BiH kao atraktivne države za ulaganje stranog kapitala i unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima,

a mjeri se i izražava opisno i za sve godine (2022-2024) biće izražen kao stepen ostvarenosti promotivnih aktivnosti i podrške stranim investitorima u Bosni i Hercegovini.

Pokazatelj uspjeha specifičnog cilja je opisno izražen:

Potencijalnim stranim investitorima su pružene informacije o ulaganju i podrška u realizaciji investicijskih projekata u BiH

Tabela 1:

Pokazatelj uspjeha za srednjoročni cilj: *Promocija BiH kao atraktivne države za ulaganje stranog kapitala i unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima* i za specifični cilj - *Potencijalnim stranim investitorima su pružene informacije o ulaganju i podrška u realizaciji investicijskih projekata u BiH*

Srednjoročni cilj: Unapređenje vanjskotrgovinske politike i stranih ulaganja		Početna vrijednost (2021)	Očekivana vrijednost (2024)
Pokazatelj uspjeha	Promocija BiH kao atraktivne države za ulaganje stranog kapitala i unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima	DA	DA
Specifični cilj	Unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima		
Pokazatelj uspjeha	Potencijalnim stranim investitorima su pružene informacije o ulaganju i podrška u realizaciji investicijskih projekata u BiH	DA	DA

Tabela 2:

Pokazatelji rezultata za program Agencije za unapređenje stranih investicija BiH

Specifični cilj / programi	Pokazatelji rezultata	Početna vrijednost (2021)	Očekivana vrijednost (2024)
Unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima			
Program 1: Promocija i podrška direktnih stranih ulaganja u BiH	Pružene asistencije u procesu ulaganja	787	790

Mogući problemi i rizici u provođenju Strategije rada mogu proizaći iz, eventualno, različito utvrđenih prioriteta i ciljeva koji će biti definirani u Okvirnoj strategiji za privlačenje i promociju direktnih stranih ulaganja za period (ukoliko ista bude usvojena) i političke nestabilnosti koja utječe na percepciju potencijalnih investitora o BiH kao pogodnoj lokaciji za planirane investicije.

Poseban rizik u 2021. predstavljala je Covid pandemija, te se očekuju posljedice i u narednom dvogodišnjem periodu, s tim što će FIPA nastojati upravo iskoristiti odluke velikih kompanija da svoje poslovanje premjeste iz zemalja Azije (nearshoring).

Također, rizici postoje u odnosu na spremnost drugih institucija za koordinacijom aktivnosti vezanih za promociju i privlačenje direktnih stranih ulaganja u BiH.

AKCIONI PLAN SREDNJOROČNOG PLANA RADA AGENCIJE ZA UNAPREĐENJE STRANIH INVESTICIJA BIH																	
Opći cilj / principi razvoja: Integrirani rast																	
Strateški cilj: Makroekonomska stabilnost																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	20	21
					Okvir za mjerenje ostvarenja						Procjena troškova				Izvori finansiranja		
Srednjoročni cilj	Specifični ciljevi	Programi	Projekat	Institucija odgovorna za implementaciju	Pokazatelj	Jedinica mjerenja (% , broj ili opisno)	Polazna vrijednost godina 2021	Ciljana vrijednost godina 2022	Ciljana vrijednost godina 2023	Ciljana vrijednost godina 2024	Procijenjeni troškovi godina 2022	Procijenjeni troškovi godina 2023	Procijenjeni troškovi godina 2024	Ukupno troškovi	Budžet	Ukupno	Program u DOB-u
Srednjoročni cilj				MVTEO i FIPA	Promocija BiH kao atraktivne države za ulaganje stranog kapitala i unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima	Opisno	DA	DA	DA	DA	1.686.000	1.579.000	1.583.000	4.848.000	4.848.000	4.848.000	Svi programi
Unapređenje vanjskotrgovinske politike i stranih ulaganja	Specifični cilj 1.			FIPA	Potencijalnim stranim investitorima su pružene informacije o ulaganju i podrška u realizaciji investicijskih projekata u BiH	Opisno	DA	DA	DA	DA	1.686.000	1.579.000	1.583.000	4.848.000	4.848.000	4.848.000	Svi programi

Unapređenje podrške postojećim i potencijalnim stranim investitorima	Program 1.		FIPA	Pružene asistencije u procesu ulaganja	Broj	787 s promo materija lima i pripremljenim informacijama	790 s promo materija lima i pripremljenim informacijama	790 s promo materija lima i pripremljenim informacijama	790 s promo materija lima i pripremljenim informacijama	1.686.000	1.579.000	1.583.000	4.848.000	4.848.000	4.848.000	Svi programi
	Promocija i podrška direktnih stranih ulaganja u BiH	Promocija direktnih stranih ulaganja kroz direktne kontakte sa stranim investitorima	FIPA	Broj kontakata vezanih za strane investicije i promo materijal	Broj	650	650	650	650	1.264.500	1.184.250	1.187.250	3.636.000	3.636.000	3.636.000	Svi programi
		Aftercareprogram Identificiranje prepreka za strana ulaganja i prijedlog mjera za poboljšanje poslovnog okruženja	FIPA	Aktivnosti na poboljšanju poslovnog okruženja	Broj	137	140	140	140	421.500	394.750	395.750	1.212.000	1.212.000	1.212.000	Svi programi